

Kazimierz Reguła

Wieliczka, st. 98, gm. loco, woj.
krakowskie, AZP 104-58/51

Informator Archeologiczny : badania 31, 56-57

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

— dolną część szpili i ozdobę tarczową (zausznice ?) — które znaleziono jednak poza obiektami kultury lużyckiej, oraz niewątpliwie liczne materiały pochodzące z warstwy kulturowej: m.in. nóżkę od pucharka ulwóweckiego(?), fragmenty naczyń sitowatych oraz ułamki talerzy glinianych. Kilka odkrytych w tym sezonie obiektów prawdopodobnie można wiązać z kulturą przeworską lub grupą czerniczyńską. Należy do nich obiekt 44 — prostokątna półziemianka z owalnym paleniskiem usytuowanym na zewnątrz, wykładane ceramiką palenisko i jama paleniskowa (ob. 45 i 57), które razem tworzyły obiekt ósemkowy. Z okresem tym związanych jest zapewne kilka jam gospodarczych (ob. 50, 53, 54 i 58 ?). Trudność w jednoznacznym określeniu ich chronologii sprawiają liczne przerycia kretów, które część materiałów przemieściły na znaczne głębokości, niekiedy niszcząc dość czytelne warstwy zasypiskowe (dotyczy to także innych chronologicznie obiektów). Z okresu wczesnośredniowiecznego pochodzą dwie ziemianki (ob. 23 i 46) datowane na X-XI w., eksplorowane w tym sezonie w niewielkim stopniu. W jednej z nich (ob. 23), w narożniku północno-wschodnim, odkryto wspornik zachowany kwadratowy piec wapienny z wydrążonym wewnątrz kopulastym paleniskiem. Na konstrukcji wapiennej odbiły się kształty dwu słupów drewnianych, usytuowanych w narożnikach pieca, oraz podwalin ze ścian budynku, na których wspierał się piec. Przy południowo-zachodnim narożniku pieca odkryto także ślad po innym słupie, wokół którego widoczne były drobne dołki po drewnianych palikach. Tuż przy piecu, a zarazem obok słupa, bezpośrednio pod warstwą użytkową odkryto garnek gliniany, bardzo dobrze zachowany. Ślady w ziemiance świadczą o słupowej konstrukcji ścian. Dach wsparty był zapewne dodatkowo słupami od środka budynku, pośrodku półziemianki zarejestrowano bowiem prawdopodobnie ślady po słupach (ob. 34 i słup obok pieca, nie wyróżniony w osobny obiekt, oraz odkryty w tym sezonie kolejny dołek — ob. 56). Druga ziemianka (ob. 46) nieznacznie wchodziła w wykop. Kształtem prawdopodobnie jest zbliżona do ob. 23. W północno-wschodnim narożniku częściowo uchwycono wejście. Z okresem wczesnego średniowiecza należy łączyć kilka jam gospodarczych (ob. 42, 48, 49, 51 i 55) oraz w przybliżeniu prostokątne palenisko do wyprężania rudy darniowej (ob. 52). Ten ostatni obiekt zawierał w swym wypełnisku sporo grudek wyprężonej rudy żelaznej, polepy i węgla drzewnych. Podobną funkcję pełnił odkryty w 1995 roku obiekt 4.

Materiały zabytkowe zdeponowano w Instytucie Archeologii UMCS w Lublinie a dokumentacja przechowywana jest w PSOZ Zamość.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. III. - 1998 r. Badania będą kontynuowane.

WIELICZKA, st. 96, gm. loco, woj. krakowskie, AZP 104-58/24

- osada otwarta kultury lendzielskiej (neolit środkowy)

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 22 do 29 sierpnia przez mgr. Kazimierza Regułę (Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka). Finansowane przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 72,75 m².

Zarejestrowano następujący układ stratygraficzny: warstwa 1 - humus (0-20 cm), warstwa 2 - podglebie (20-40 cm), warstwa 3 - kulturowa (40-80 cm), warstwa 4 - gliniasty calec (od 40 i 80 cm). Odkryto jamę kulturową i chatę ziemiankową (obiekty uchwycono odcinkowo) oraz 3 ślady po jamach słupowych. Materiał zabytkowy stanowiły nieliczne fragmenty naczyń glinianych, wyroby krzemienne (wióry, odłupki) z surowca jurajskiego i polepa.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Sprawozdaniach i Materiałach do Dziejów Żup Solnych w Polsce”.

Badania będą kontynuowane.

WIELICZKA, st. 98, gm. loco, woj. krakowskie, AZP 104-58/51

- osada kultury lendzielskiej (neolit środkowy)
- osada kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich, koniec II - początek III w.)

- osada wczesnośredniowieczna (X-XI w.)

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 12 do 21 sierpnia przez mgr. Kazimierza Regułę (Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka). Finansowane przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 60 m².

Układ stratygraficzny był następujący: warstwa 1 - humus (0-20 cm), warstwa 2 - podglebie (20-50 cm), warstwa 3 - kulturowa (do 10 cm grubości), warstwa 4 - gliniasty calec. Odkryto kolistego kształtu jamę kultury lendzielskiej z okresu środkowego neolitu, skupisko ceramiki, polepy i silnie przepalonych kamieni (palenisko) tej kultury, nieregularną jamę kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich, 2 wczesnośredniowieczne paleniska (prostokątne i owalne) z kamieni piaskowcowych i ślad po jamie słupowej w pobliżu jednego z nich. W wypełniku obydwu obiektów natrafiono na ułamki naczyń o esowatym profilu, obtaczanych na kole garncarskim, a także na węgle drzewne i polepę.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Sprawozdaniach i Materiałach do Dziejów Żup Solnych w Polsce”.

Badania będą kontynuowane.

WITOLDÓW, st. 1, gm. Szczawin kościelny, woj. łódzkie, AZP 54-52/108

- osada kultury pucharów lejkowatych fazy wióreckiej (neolit)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez dr Małgorzatę Rybicką. Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 1475 m².

Odkryto bardzo bogaty zbiór ceramiki o stylistyce nawiązującej do Przybranówka, st. 43 oraz około 500 krzemieni. Dominują wśród nich wyroby z krzemienia czekoladowego. Zarejestrowano również cztery skupiska polepy i gliny, które mają być pozostałościami po chałupach. W ich otoczeniu odkryto różnego typu jamy gospodarcze. Pobrano próbki do datowania 14 C.

Stanowisko w Witoldowie jest jedną z osad kultury pucharów lejkowatych, tworzących skupienie punktów osadniczych tej kultury w rejonie Białki, st. 2, gdzie również prowadzono w latach 1996-1997 badania wykopaliskowe. W wyniku tych prac wstępnie rozpoznano dwa zróżnicowane chronologicznie stanowiska z fazy wióreckiej kultury pucharów lejkowatych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Monografii osadnictwa kultury pucharów lejkowatych na Pojezierzu Gostynińskim” - prawdopodobnie jako wydawnictwo Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Badania powinny być kontynuowane, ponieważ obszar osady ma być zalesiony.

WITOWY MOST, st. 2, gm. Baranowo, woj. ostrołęckie

- osada leśno-wschodnioeuropejskiego kręgu kulturowego (neolit)
- ślady osadnictwa nowożytnego

Ratownicze badania wykopaliskowe w związku z eksploatacją piasku z powierzchni stanowiska, przeprowadzone w dniach od 15 do 27 września przez dr. Andrzeja Z. Bokińca (Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu) i mgr. Jarosława Sobieraja (Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie). Przebadano powierzchnię 155,5 m².

Zachowany fragment wydmy (obecnie nieco ponad 2 ary) stanowi około 15 % rejonu eksploatowanego, nie ma jednak podstaw do oszacowania, jaką dokładnie część zniszczonego obecnie obszaru zajmowało pierwotnie stanowisko archeologiczne. Analiza uwarstwienia wydmy pozwoliła na wydzielenie kilku jednostek stratygraficznych. Pod darnią do głębokości 15-20 cm występował humus współczesny ze stosunkowo niewielką zawartością próchnicy. Pod nim do głębokości 80-90 cm usytuowana była warstwa ciemnej ziemi, w której wydzielono kilka odmian różniących się konsystencją i zabarwieniem. Najciemniejszą barwę miała ona w dolnej części, na granicy z eolicznym piaskiem,